

Ennistiekassa on meneillään sukupolvenvaihdoksen kausi — niin kuin suomalaisessa yhteiskunnassa laajemminkin suurten ikäluokkien lähestyessä eläkeikää. Ilmassa on haikeutta ja uusia mahdollisuuksia, joita avautuu myös siitä, että tiedeyhteisössämme on ennennäkemätön määrä vireitä eläkeläisiä. Toivomme, että mahdollisimman monet haluavat uhrata hyvin ansaitsemaansa vapaa-aikaa myös Virittäjän palstoilla käytävään tieteelliseen keskusteluun.

Nähtäväksi sen sijaan jää, kuinka povattu suuri kiertö toteutuu tuloksellisuusohjelmien ja muun sanahämyyn verhotun yönkiristyksen kurimuksessa. Tutkimus voi monessa mielessä paremmin kuin koskaan: rahoitusta varsinkin jatko-opintoihin on runsaasti eikä väitöskirjojen määrä ole syönyt laatua, sillä useimmissa väitöskirjoissa näkyy myös ammattitaitoisen ohjauksen jälki — tekijän omaa panosta vähättelemättä. Toisaalta kilpailu tohtoroituneiden tutkimuksen rahoituksesta käy yhä kovemmaksi pysyvistä viroista puhumattakaan. Pätärahoituksen paineet eivät voi olla vaikuttamatta tiedeyhteisön sisäisiin suhteisiin. Silti tiedeyhteisöllä on työyhteisönä myös etuja, joita kannattaa tietoisesti vaalia, olivatpa ulkoiset paineet millaiset hyvänsä. Keskeinen arvo on se, että tiedeyhteisön jäsenyys ei kenenkään osalta riipu yhdestä työsuhteesta tai rahoituksesta.

Tietoisesti vaalittava arvo on myös tiedeyhteisössä käytävä tieteellinen keskustelu ja sen laatu. Tärkeintä tieteellistä keskustelua käydään koko ajan julkaistavissa tutkimuksissa. Uuden tiedon rakentaminenhan on perimmältään keskustelua aikaisemman tutkimusperinteen kanssa ja väitteiden perustelua, jotta saadaan tiedeyhteisö hyväksymään uudet tulokset. Toinen asia on tietoinen keskustelukulttuuri. Kun on ollut aikaa sulatella Virittäjän syksyllä ilmestynyttä satavuotishistoriikkaa, huomaa suomalaisen kielentutkimuksen historian jättäneen jälkeensä myös haasteita, joihin nykyinen ja nouseva tutkijapolvi voi pyrkiä vastaamaan entistä rakentavammin. Virittäjän palstoillakin puntaroidaan innokkaasti uusia tutkimussuuntia ja ideoita, keskustellaan ja väitelläänkin asiasta ja asiassa pysyen, sortumatta henkilöön menevään argumentointiin. Tämän toteutuminen on vain meistä itse kustakin kiinni.

Tieteellisten julkaisujen arviointimenettely vaalii myös omalta osaltaan sitä, että uusi tutkimus rakentuu avoimesti tutkimusperinteelle: todelliset uudennokset tulevat esiin mutta samalla vältytään keksimästä pyörää koko ajan uudelleen. Tutkijasukupolvien vaihtuminen ja kova kilpailu voivat luoda nousevalle tutkijalle houkutuksen esittää kovin mahtavana se tutkimuksellinen aukko, jota hän omine tuloksineen tulee täyttämään. Tieteellinen keskustelu parhaimmillaan suhteellistaa uuden tiedon asettumaan mittasuhteisiinsa.

Ensimmäisen ylioppilaskirjoitusten tekstitaidon kokeen vastaanotto on ollut hyvä muistutus siitä, että suhteellisuudentaju voi helposti pettää myös arvioissamme siitä, kuinka yhtenäisessä kielellisessä todellisuudessa elävät eri puolilla Suomea varttuvut nuoret. — Kaikki nuoret eivät tunteneetkaan slangisanaa *stidit!* Tuoretta tietoa nuorten kieliasenteista tarjoaa tässä numerossa Marjatta Palanderin kansanlingvistinen tutkimus.

Tänä vuonna Virittäjän palstoilla debytoi moni nuori tutkija. Heidän tutkimusaiheensa vahvistavat kuvaa kielentutkimuksen kentän laajuudesta ja menetelmien moninaisuu-

▷

desta. Tässä numerossa Suvi Uotinen tarkastelee tekstilingvistisin keinoin naisparien aikakauslehtihaastatteluja.

Tänä vuonna luodetaan suomen kirjakielen historiaa menneen kautta tulevaan, kun Mikael Agricolan kuolemasta tulee kuluneeksi 450 vuotta. Agricolan ja suomen kirjakielen juhlavuoden teema »Oma kieli, oma mieli» tulee esiin kymmenissä tilaisuuksissa eri paikkakunnilla Pernajasta Turkuun. Agricolaa muistetaan myös juhlaulkaisuin. Virittäjässä juhlavuoden teemat näkyvät erityisesti vuoden viimeisessä numerossa.

Tulosohjauksen ja laadunvarmistuksen paineissa ei aina tahdo löytyä aikaa sen enempää innovaatioihin tutustumiseen, niistä keskustelemiseen kuin tiedeyhteisön kaipaamaan talkootyöhönkään. Iloksenne olemme kuitenkin löytäneet Virittäjään niin auliita artikkelien arvioijia kuin uusia toimituksen jäseniäkin sitä mukaa kuin entisten on annettava tilaa uusille haasteille. Kiitämme Inkeri Lehtimajaa, Hanna Lappalaista ja Kaarina Pitkästä innokkaasta ja paneutuvasta työstä Virittäjän toimituksessa ja toivotamme heille menestystä tutkimus- ja opetustehtävissä. Haikeina hyvästelemme myös toimituksemme kantavan voiman, erinomaisen toimitussihteerimme Urpu Strellmanin, joka siirtyy täysipäiväiseksi kustannustoimittajaksi. Samalla toivotamme tervetulleiksi uuden toimitussihteerimme Kaisa Rannan, suomi toisena ja vieraana kielenä -toimittajan Marja Kokkosen sekä Minna Jaakolan, joka palaa perheen parista toimitukseen tällä kertaa kirjallisuustoimittajan roolissa. ■

TIINA ONIKKI-RANTAJÄÄSKÖ
SALLA KURHILA